

Παρασκευή, 5 Απριλίου 1985

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

κ. ΑΝΔΡΕΑ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΣΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ

"ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ"

Κύριε Πρόεδρε του Συμβουλίου Επικρατείας,

Κύριε Δήμαρχε,

Φίλοι Προσκεκλημένοι,

Κύριοι Συνάδελφοι,

Κυρίες και Κύριοι,

Α. Θεωρώ ιστορική τη μέρα αυτή των εγκαινίων της λειτουργίας του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και αισθάνομαι ειλικρινά περήφανος, γιατί γίνεται πραγματικότητα ένας από τους πιο σημαντικούς στόχους του προγράμματος μας για την αναμόρφωση και τη ριζική βελτίωση της Δημόσιας Διοίκησης.

Το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης είναι έργο πρωτοποριακό για τον τόπο. Πρωτοποριακό από την άποψη της αποστολής του, των διαδικασιών μόρφωσης και επιμόρφωσης των δημοσίων υπαλλήλων και του τρόπου λειτουργίας του. Είναι ο θεσμός που θα βοηθήσει αποφασιστικά, μαζί με άλλα μέτρα που έχουν ήδη παρθεί, στον εκσυγχρονισμό και την ποιοτική αναβάθμιση των Δημοσίων Υπηρεσιών και θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για μια πραγματικά παραγωγικότερη και δημοκρατικότερη Δημόσια Διοίκηση. Μια Διοίκηση στην υπηρεσία του λαού και απαλλαγμένη από το φάσμα των προκαταλήψεων και των αντιθέσεων μεταξύ κοινού και δημοσίων υπαλλήλων.

Παραλάβαμε μια δυσλειτουργική και δύσκαμπτη Δημόσια Διοίκηση, ένα σύστημα που δυνάστευε αυτούς που ήταν ταγμένο να υπηρετεί, αλλά και αυτούς ακόμα που το υπηρετούσαν. Γιατί μπορεί το πρώτο θύμα του διοικητικού αυταρχισμού να ήταν ο πολίτης, αλλά το δεύτερο ήταν ο ίδιος ο δημόσιος υπάλληλος. Και οι δύο είναι θύματα ενός συστήματος αυταρχικού στις δομές του και δυναστευτικού στη λειτουργία του, που προσέφερε τις υπηρεσίες του σαν να έκανε κάποια παραχώρηση στον πολίτη, σε θέματα που αποτελούσαν όμως απαράγραπτα δικαιώματα του.

Δεν θα ήταν δυνατή η πραγμάτωση του οράματος της Αλλαγής και η κατάκτηση της συμμετοχικής Δημοκρατίας, με ένα τέτοιο σύστημα. Γι' αυτό ένας απ' τους πρώτους στόχους της Κυβέρνησης μας ήταν η αναβάθμιση και ο εκδημοκρατισμός του κρατικού μηχανισμού και η εγκαθίδρυση στην πράξη της Διοικητικής Δημοκρατίας.

Για να γίνει όμως εφικτό αυτό, πρέπει να στελεχώσουμε τη Διοίκηση - στο κέντρο και στην περιφέρεια και σ' όλα τα επίπεδα - με στελέχη που να διαθέτουν τη δυνατότητα μιας σφαιρικής αντίληψης των προβλημάτων της, αλλά και παράλληλα, ικανότητες κριτικής ανάλυσης και δημιουργικής σύνθεσης της διοικητικής δράσης, με μοναδικό πάντα γνώμονα, το συμφέρον του λαού.

Προσβλέπουμε στη δημιουργία μιας Δημόσιας Διοίκησης πέρα από τη γραφειοκρατία. Θέλουμε να βοηθήσουμε το δημόσιο υπάλληλο να αλλάξει τη στάση του. Να απαλλαγεί από την τυπολατρεία και την ευθυνοφοβία. Να απορρίψει το προσωπείο του γραφειοκράτη - ανθρώπου, που του επέβαλαν ως τώρα τα διάφορα εξουσιαστικά σχήματα, ώστε να αποκαλυφτεί ο δημοκράτης - άνθρωπος, ο συμμετοχικός πολίτης, ο άνθρωπος της δράσης. Πάνω στη νέα αυτή αντίληψη σκοπεύουμε να στηρίξουμε τη Διοικητική Δημοκρατία.

Μόνο έτσι, ο δημόσιος υπάλληλος και ο πολίτης θα αναπτύξουν αρμονικά τις σχέσεις τους, στα πλαίσια μιας εκδημοκρατισμένης Διοίκησης και θα εξαφανιστεί η αντίθεση που κυριαρχεί από καιρό ανάμεσα τους, για να πάψει επιτέλους να ταλαιπωρεί ο ένας τον άλλο, ενώ την ίδια στιγμή αναρωτιούνται και οι δύο γιατί.

- Γ. Ακούμε συχνά να γίνεται λόγος για δημοσιοϋπαλληλική νοοτροπία, που πολλοί την ταυτίζουν με το πνεύμα της γραφειοκρατίας, της χαμηλής παραγωγικότητας και της αντιπάθειας προς το Κοινό.

Αλλά το θέμα εδώ δεν είναι τόσο η νοοτροπία των δημοσίων υπαλλήλων καθεαυτή, αλλά το σύστημα και οι διαδικασίες που οδήγησαν σ' αυτή τη νοοτροπία. Διαδικασίες που είναι εξ ίσου βασανιστικές τόσο για τον πολίτη όσο και για τον ίδιο τον υπάλληλο και ίσως περισσότερο για τον τελευταίο, που είναι υποχρεωμένος να τις εφαρμόζει για πολλές ώρες και σε καθημερινή βάση. Και φταίει ακόμα και η ανεπαρκής ενημέρωση του προσωπικού

της Δημόσιας Διοίκησης, όχι μόνο για τα τεχνικά και επαγγελματικά θέματα, αλλά ακόμα και για το πόσο κρίσιμος είναι ο ρόλος και η λειτουργία της σε οποιαδήποτε εθνική προσπάθεια, οικονομικής και κοινωνικής αλλαγής.

- Δ. Για να αντιμετωπιστεί αυτή η κατάσταση, χρειάζεται συντονισμένη δράση σε δύο κύριες κατευθύνσεις:

Από τη μια μεριά χρειάζεται απλούστευση των διαδικασιών, κατάργηση των γραφειοκρατικών διατυπώσεων και ταχεία πληροφόρηση, με την εισαγωγή της σύγχρονης τεχνολογίας στις Δημόσιες Υπηρεσίες. Και από την άλλη, εξασφάλιση των προϋποθέσεων για τη σωστή μόρφωση και επιμόρφωση των δημοσίων υπαλλήλων.

Σημαντική πρόοδος έχει ήδη γίνει στον τομέα των διαδικασιών και της εισαγωγής της σύγχρονης τεχνολογίας.

Ο αγώνας στον τομέα αυτό συνεχίζεται με επιτυχία.

Δεν ισχυριζόμαστε πως όλα τα προβλήματα μπορούν να λυθούν από τη μια στιγμή στην άλλη. Είναι γεγονός πως υπάρχουν μεγάλες δυσκολίες, αλλά είναι επίσης μεγάλη και η θέληση μας να τις αντιμετωπίσουμε.

Τώρα, με την ίδρυση του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης, γίνεται και το αποφασιστικό βήμα για την μόρφωση και επιμόρφωση των δημοσίων υπαλλήλων.

Το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης θα λειτουργεί κατά δύο τρόπους:

Ο πρώτος τρόπος είναι το μπόλιασμα της Διοίκησης με στελέχη απόφοίτους της Σχολής Δημόσιας Διοίκησης, και ο δεύτερος, η αναβάθμιση της κατάρτισης και εξειδίκευσης των υπαλλήλων σ' όλα τα επίπεδα, μέσα από ειδικά προγράμματα μετεκπαίδευσης των Ινστιτούτων Διαρκούς Επιμόρφωσης.

Ε. Είναι ανάγκη να δημιουργήσουμε, με γοργό ρυθμό, μια καινούργια γενιά στελεχών στη Διοίκηση, αλλά και να καθιερώσουμε τη νέα αντίληψη τόσο στις εσωτερικές διαδικασίες όσο και στις σχέσεις με τον πολίτη.

Στόχος μας είναι ο κάθε δημόσιος υπάλληλος - αφού αποκτήσει τις απαραίτητες γνώσεις μέσα από τα προγράμματα εκπαίδευσης και μετεκπαίδευσης που θα του παρέχονται από το Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης - να αρθεί στο ύψος που τον καλούν οι περιστάσεις και να αποκτήσει συνείδηση προσωπικής ευθύνης και πρωτοβουλίας, ώστε να καταστεί δημιουργικός παράγοντας μέσα σε μια αναδιοργανωμένη και ευέλικτη Δημόσια Διοίκηση. Παράλληλα, είμαστε αποφασισμένοι να αναζητήσουμε και να αναπτύξουμε τις ικανότητες και τα ταλέντα που υπάρχουν στο ανθρώπινο δυναμικό της.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό για μας να εκπαιδεύσουμε και να προετοιμάσουμε ικανά στελέχη, που να μπορούν όχι μόνο να χειρίζονται τα τρέχοντα θέματα της Διοίκησης, αλλά και να αναλαμβάνουν δημιουργικές πρωτοβουλίες.

Έως σήμερα, το "σύστημα" δεν επέτρεπε την ανάληψη τέτοιου είδους πρωτοβουλιών, ήταν πάνω από τον άνθρωπο.

Αυτό που σήμερα επιδιώκουμε είναι η ανατροπή του σχήματος αυτού. Θέλουμε ένα σύστημα, αναμορφωμένο στις δομές του, που να αποτελεί το οργανωτικό πλαίσιο μέσα από το οποίο ο άνθρωπος - υπάλληλος να επικοινωνεί με τον άνθρωπο - πολίτη μέσα σ' ένα κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αλληλοεκτίμησης, δηλαδή σε μια διάσταση ανθρώπινης λειτουργικότητας.

Και αυτό θα το πετύχουμε μόνο με τη σωστή εκπαίδευση, τη διαρκή επιμόρφωση και την ανάπτυξη της δημιουργικής φαντασίας και ευθύνης των διοικητικών στελεχών και όλων των υπαλλήλων.

ΣΤ. Για τη Σχολή Δημόσιας Διοίκησης που θα προετοιμάζει στελέχη για το δύσκολο έργο της άσκησης Διοίκησης στις κεντρικές και περιφερειακές Υπηρεσίες και στην Αυτοδιοίκηση, πρέπει με την ευκαιρία αυτή να τονίσω και εγώ, όπως και ο Υπουργός Προεδρίας της Κυβέρνησης, πως παρόλο που η Σχολή αυτή φιλοδοξούμε να είναι ανωτάτου επιπέδου, θα έχει αποκλειστικά πρακτικό χαρακτήρα και δεν πρόκειται, σε καμιά περίπτωση, να ακολουθήσει πανεπιστημιακή κατεύθυνση.

Θέλω λοιπόν να καθησυχάσω τους φοιτητές και το καθηγητικό προσωπικό των ενδιαφερομένων Σχολών και να τους πω, πως δεν πρέπει να αμφιβάλλουν για την ειλικρίνεια μας.

Και χαίρομαι που έχει ήδη γίνει πρόταση στενής συνεργασίας με τους πανεπιστημιακούς φορείς και τη Σχολή Δημόσιας Διοίκησης. Είμαι βέβαιος πως η συνεργασία αυτή θα είναι προς το συμφέρον τόσο των πανεπιστημιακών Σχολών όσο και της Σχολής Δημόσιας Διοίκησης.

- Ζ. Σε ότι αφορά τη διαρκή επιμόρφωση, θέλω να κάνω σαφές, πως η Κυβέρνησή μας αποδίδει σ'αυτή ιδιαίτερη σημασία.

Γιατί, ουσιαστική ποιοτική αναβάθμιση της Δημόσιας Διοίκησης δεν είναι δυνατή μόνο με τον περιορισμένο σχετικά αριθμό στελεχών, που θα δημιουργεί η Σχολή Δημόσιας Διοίκησης. Χρειάζεται προπάντων ένα σύστημα μαζικής επιμόρφωσης, μια προσπάθεια γενικής βελτίωσης που πρέπει να αγκαλιάζει το σύνολο, αν είναι δυνατό, των δημοσίων υπαλλήλων.

Γνωρίζω ότι υπάρχουν ορισμένες δυσκολίες για την γρήγορη επίτευξη ενός τέτοιου στόχου. Για το λόγο αυτό, ο σχετικός προγραμματισμός του Ινστιτούτου Διαρκούς Επιμόρφωσης πρέπει να ορίζει προτεραιότητες, που θα κατευδύνουν την επιμορφωτική προσπάθεια σε κείνους τους τομείς και τις υπηρεσίες που έχουν μεγαλύτερη και πιο άμεση ανάγκη.

Και χαίρω ιδιαίτερα που, όπως ακούω, η αρχή για τα επιμορφωτικά προγράμματα θα γίνει από τις περιφερειακές Υπηρεσίες και την Αυτοδιοίκηση.

Η Κυβέρνησή μας, από την πρώτη κιόλας στιγμή, έδωσε μεγάλη προτεραιότητα στη διοικητική αποκέντρωση και στην ενίσχυση της Αυτοδιοίκησης, γιατί συνδέονται στενά με τον ιδεολογικό και προγραμματικό μας στόχο για την προώθηση της συμμετοχής του λαού στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε όλα τα θέματα που τον αφορούν.

Όμως η μεταφορά περισσότερων αρμοδιοτήτων και ευθυνών στις αποκεντρωμένες υπηρεσίες και τη βάση, προϋποθέτει πολύπλευρη ενίσχυση των υπηρεσιών αυτών.

Έχουμε ήδη κάνει αρκετά προς την κατεύθυνση αυτή, αλλά δεν μπορούμε να πούμε πως έχουμε λύσει απολύτως ικανοποιητικά το πρόβλημα.

Ένας από τους πιο σημαντικούς περιορισμούς που αντιμετωπίζονται είναι ακριβώς η αδυναμία του προσωπικού να αφομοιώσει γρήγορα τη νέα πολιτική και να ανταποκριθεί σωστά στις διοικητικές αλλαγές που προκύπτουν από τις ευρύτερες αρμοδιότητες.

Είναι φανερό πως η αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού μπορεί να γίνει μόνο με ταχεία και αποτελεσματική επιμόρφωση των υπαλλήλων για να είναι σε θέση να προσαρμοστούν με επιτυχία στα νέα και πιο υπεύθυνα καθήκοντα τους.

θα είναι λοιπόν και από την άποψη αυτή, κρίσιμης σημασίας για την παραπέρα συνέχιση της πολιτικής της διοικητικής αποκέντρωσης, η λειτουργία του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης.

Πρέπει το Ινστιτούτο Διαρκούς Επιμόρφωσης και τα περιφερειακά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης να προχωρήσουν το ταχύτερο σε σωστά σχεδιασμένα προγράμματα που θα προσαρμόζονται στις ειδικές ανάγκες των περιφερειακών Υπηρεσιών και της Αυτοδιοίκησης.

Η Κυβέρνηση δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στα προγράμματα αυτά και θα τα στηρίξει οικονομικά όλη τους την έκταση.

Κυρίες και Κύριοι,

- Η. Η ανάγκη για δημιουργία υψηλής στάθμης στελεχών και για μαζική επιμόρφωση στη Δημόσια Διοίκηση είναι σήμερα τόσο επείγουσα και επιτακτική όσο ποτέ άλλοτε στο παρελθόν. Η Δημόσια Διοίκηση και ο Δημόσιος Τομέας γενικότερα, καλούνται να παίξουν πρωτοποριακό ρόλο στη χρησιμοποίηση και ανάπτυξη της νέας τεχνολογίας της Πληροφορικής, για το συμφέρον όχι μόνο του Δημόσιου, αλλά και του ιδιωτικού τομέα της εθνικής Οικονομίας.

Για λόγους που έχουν σχέση με τις δυνατότητες αλλά και τους κινδύνους της νέας τεχνολογίας, μόνο ο Δημόσιος τομέας μπορεί τελικά να αποτελέσει εγγύηση για την καλύτερη και ασφαλέστερη, από άποψη εθνικού συμφέροντος, αξιοποίησή της.

Είναι σε όλους γνωστό, πως η επαναστατική τεχνολογία της μικροηλεκτρονικής και της Πληροφορικής επηρεάζει σήμερα βαθειά όλους σχεδόν τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας. Βρισκόμαστε πραγματικά στο κατώφλι μιας νέας εποχής. Το κύριο χαρακτηριστικό της νέας τεχνολογίας είναι η τεράστια αύξηση της παραγωγικότητας της ανθρώπινης εργασίας. Στη Δημόσια Διοίκηση αυτό σημαίνει επαναστατική απλούστευση των διαδικασιών και ταχεία πληροφόρηση του πολίτη για όλα τα θέματα που τον αφορούν.

Αποτελεί λοιπόν ιστορική αναγκαιότητα για κάθε χώρα, καὶ συνεπώς και για τη δική μας, να προχωρήσουμε όσο το δυνατό ταχύτερα και συστηματικότερα στη νέα τεχνολογία. Υπέρμετρη καθυστέρηση μπορεί να πληρωθεί πολύ ακριβά, με υπανάπτυξη ή καταστροφή μέσα σ'ένα δύσκολο κόσμο που χαρακτηρίζεται από ανηλεή πολιτικό και οικονομικό ανταγωνισμό.

Δεν πρέπει λοιπόν να χάσουμε το τραίνο.

Για το λόγο αυτό, θεωρώ ότι έχει ιδιαίτερη σημασία η πρόσφατη ίδρυση στο Υπουργείο Προεδρίας, της Υπηρεσίας Ανάπτυξης της Πληροφορικής για το Δημόσιο τομέα. Το μέτρο αυτό θα συμπληρωθεί και με τη δημιουργία του Κυβερνητικού Συμβουλίου Πληροφορικής, ενός οργάνου διϋπουργικού επιπέδου, που θα έχει την ευθύνη για την γενικότερη πολιτική μας στον τομέα της Πληροφορικής.

Και θα ήθελα με την ευκαιρία αυτή να προτείνω στο Διοικητικό Συμβούλιο του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης, να προσέξει ιδιαίτερα το θέμα της διοικητικής διαχείρισης (MANAGEMENT) της νέας τεχνολογίας, πράγμα που θα μπορούσε ίσως να γίνει είτε με τη δημιουργία ενός νέου τμήματος στη Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, ή ίσως προτιμότερο με τον προγραμματισμό από το Ινστιτούτο Διαρκούς Επιμόρφωσης ειδικών σεμιναρίων σε όλα τα Υπουργεία και στο επίπεδο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αυτό θα εναρμονίζεται άλλωστε και με την απόφαση που έχει πάρει η Κυβέρνηση για την ανάπτυξη της νέας τεχνολογίας, τόσο στο κεντρικό όσο και στο περιφερειακό επίπεδο της Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης.

Αγαπητοί φίλοι

- Θ. Το έργο που έχει επωμιστεί η Κυβέρνησή μας στον τομέα της Δημόσιας Διοίκησης, δεν είναι καθόλου εύκολο και δεν υποσχόμαστε θαύματα. Ξέρουμε πολύ καλά πόσο μεγάλες είναι οι δυσκολίες και πόσο βαθειά ριζωμένα είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε. Από την άλλη όμως μεριά, ξέρουμε πως βρισκόμαστε στο σωστό δρόμο. Τα σημάδια της βελτίωσης άρχισαν ήδη να φαίνονται και ξέρουμε ακόμα πως η ριζική βελτίωση του σημερινού συστήματος είναι αναγκαία για να στεριώσει η Αλλαγή. Αυτή η πεποίθησή μας για την Αλλαγή, είναι ταυτόχρονα και η κινητήρια δύναμη για την αναμόρφωση της Δημόσιας Διοίκησης.

Πάγιας στόχος μας είναι να πάψει επιτέλους η Δημόσια Διοίκηση να είναι ουραγός των εξελίξεων και να γίνει αντίθετα πρωτοπόρος της τεχνολογικής ανάπτυξης και προόδου. Μόνο έτσι θα μπορέσει να ανταποκριθεί στο ιστορικό κάλεσμα της εποχής μας και να γίνει προωθητικός μοχλός για την εθνική Οικονομία - που όπως όλοι γνωρίζουν, εξαρτάται καίρια από τις διαδικασίες και την παραγωγικότητα της Δημόσιας Διοίκησης - αλλά και για τη γενικότερη κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.

Θεωρούμε γι' αυτό χρέος της πολιτείας τη δημιουργία ικανών διοικητικών στελεχών και προπάντων τη συνεχή επιμόρφωση του συνόλου σχεδόν των δημοσίων υπαλλήλων και δεν πρόκειται να φεισθούμε οικονομικών θυσιών προκειμένου να εκπληρώσουμε το χρέος μας αυτό.

Θέλω λοιπόν να διαβεβαιώσω το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης, πως η Κυβέρνησή μας θα σταθεί κοντά τους, θα τους συμπαρασταθεί στις δυσκολίες τους και θα ακούσει προσεκτικά κάθε πρότασή τους για την παραπέρα βελτίωση και ανάπτυξη του πρωτοποριακού αυτού θεσμού.

Με τις σκέψεις αυτές, Κυρίες και Κύριοι, κηρύσσω την έναρξη της λειτουργίας του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και εύχομαι ολόψυχα επιτυχία σε όλους εσάς που έχετε επωμιστεί το μεγάλο και δύσκολο αυτό έργο, ένα έργο που πρέπει να το θεωρείτε σαν πραγματική εθνική αποστολή.

Σας ευχαριστώ.
